

Szerkesztési iroda

Sepsi Szentgyörgyön
a ref. kollegium épületé-
ben, hová
a lap szellemi részét illető
kérdések küldendők.

Kiadó hivatal:

POLLÁK MÓR
könyvnyomdája és könyv-
kereskedése,
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMEREL.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap.

A „Háromszöki háziipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkéntes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap hete-
ként kétszer:
csütörtökön és vasárnap

ELŐFIZETÉSI FELTÉTEL
Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve

Egész évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitólír sora 15 kr.

A nemzet szíve

A legkedvesebb napi esemény ma ő Fel-
ségek Budapestre érkezése. Nem volt ez előre
bejelentve hivatalosan, nem készültek hetekkel
előzött a felségek királyi pár fogadtatására,
hanem jött a király saját jóindulatától vezé-
reltetve szeretett népéhez s fogadta a nemzet
szíve teljességéből, az érzésektől túlradt szív
teljességéből.

Nagy nap volt az Budapestre nézve, de
nagy rapja volt az a királyi párnak is. A nem-
zet fővárosa akkor látta először az ezüstme-
nyegző után uralkodóját; a király akkor látta
ismét népe határtalan szeretetét. Nem lesz ez
a nap többé elfeledve soha sem az uralkodó
pár, sem a nemzet előtt.

Magyarország s különösen a főváros csak
szívével vett részt a bécsi impozans ünnepélyen;
csak szívet küldte oda a ragyogó csillárok, a
fényes diszmenetek sorompójába, külsőleg nem
tündököltetett az ünnepély alatt.

És mégis a legszebb része az ünnepély-
nek az övé, a legszebb hódolatot ő mutatta
be, midőn szeretót szívet, királyiért oly hön
lelekesül hódolatát tette az uralkodó pár lábai
előé. Ez a hódolat felér az ezrekre menő kül-
döttségek ragyogó fényével, felér mindennel a
világon, mert ez azon egyetlen jutalom, mely-
nél többet, magasztosabbat ember nem adhat
soha.

A királyi pár érkezésének híre vilányfolyam-
ként járta be Budapest polgárságát. Az öröm-
ről ragyogó arcok, a lelkesedés fokozott tü-
relmetlenségei mind azt bizonyíták, hogy a
királyi pár szerető népének szívében él.

TÁRCA.

Az első phonograf Sepsi-Szentgyörgyön.

II.

Multkori közleményünk kiegészítésül közöl-
jük még az alábbi ismertetést, melyet szakavatott
kezekből vettünk.

A világ legújabb csodáját, Edison legújabb
meglepető találmányát, melyet f. hó 2-án itt helyitt
is bemutatattak, e becses lapok olvasóival kissé rész-
letebben is megismertetem.

A phonograf, miként magyar neve (Hangiró)
is mutatja olyan készülék, melynek segítségével az
emberi és állati hangot le lehet írni, meg lehet örö-
kíteni, magyarul szólva, meg lehet fogtatni. A hang
miként a természetből tudjuk, nem egyéb lég-
hullámzásnál, vagyis beszélésünk által a levegő
sajátságos hullámzásba jön, ezen hullámzást egyik
levegő-parány közli a másikkal mindaddig, míg a
fűlünk dobhártyájához jut, mely szintén rezgésbe
jön s fűldegeink által a hangot halljuk, megért-
jük. Ezen találmány segítségével az említett lég-
hullámzás, légrezgés leíratik s tetszés szerint több-
ször ismételtető ugyanaz, mi egyszer elmon-
dottunk.

Minek előtte a találmány részletes leírásához
fogunk, talán nem lesz érdektelen ha elmondom
röviden, ki az az Edison, ki a telephont, phonog-
rafot s legújabbban a villanyos világítás megosztha-
tóságát is kitalálta.

Mrs. Edison szül. Amerikában s gyermekko-
rából nem sokat tudunk; 14 éves korában újság áru-
ló fiú volt a nagyobb vasuti állomásokon. Irni, ol-
vasni tudván, az újságokból sok csodálatos dolgot
olvasott; mi tudvágyát felébresztette. Midőn már
egy kis kapitális volt, kézi nyomdát vett s folyo-
ntosan utazgatván a vasuton, egyik coupé-ból a
másikba átjárt (az amerikai coupék tudvalevőleg
nem ugy vannak berendezve, mint a mieink); az
egyikbe s másikba hallott pletykáságot összegyűj-
tette s kinyomatta azon melegeben s a nyomott
példányokat az utasok közt elárultotta. Az üzlet
nem ment rosszul, s a szerzett pénzen tudományos
könyveket hozatott, szorgalmasan tanult, képezte
lelkét. Nagy behatással voltak fogékony lelkére a
a villanyosság és delezességről olvasottak, s ezek-

A beláthatatlan hullámzó néptömeg, mely
ellepte az indóházról egész Budáig a főutcákat,
királyát és királynéját jött üdvözölni. A roppant
sokaság Magyarország fővárosában a magyar
uralkodó párt üdvözölte.

Mikor ő Felségek a vonatról kiléptek,
egyét dobant a főváros szíve s e dobbanás-
ban benne volt egy egész nemzet szeretete.
Riadó örömgengés fogadta a királyi párt, ugy
hogy midőn az első éljen ezer meg ezer torok-
ból elhangzott, végig szaladt az üdvökiáltás, mint
egy villanyosdronyon s a következő percekben
már Buda-árig hatolt az. Mindenütt, minden
utción csak a lelkesedés tüze égett azért az
uralkodó pártért, a ki ezüstmenyegzőjét most tar-
totta meg.

A fellobogozott, szőnyegezett házak gyö-
nyűri színpompában usztak s ünnepélyes
szint kölcsönöztek a váci ut, fürdő-utca stb mentén
kifejlődött jeteretnek. Az utcák, merre a ki-
rályi pár elköszint, virágokkal, füvekkel, lom-
bokkal gazdagon voltak behintve s a mit a
szeretet egy pillanat alatt rögtönözhetett, az
mind látható volt a bevonuláskor.

Ez a rögtönzés a szív örömeinek, a szerető
lélek lelkesedésének rögtönzése volt. S az este
minden felhívás nélkül rendezett kivilágítás a
szeretet ragyogása vala.

Ez a nap megtanította azt, a ki eddig a
magyar nemzet szívében kételkedett, arra, hogy
a magyar határtalanul, forrón szereti királyát
és királynéját. Nincs nemzet, mely annyira
tudna hódolni egy alkotmányos, fejedelemnek
mint a miénk s nincs nemzet, mely ugy tudja
szeretni királyát mint a magyar.

kel foglalkozott legörömezebb. Hogy kedveic tár-
gyait alapszabán tanulmányozhassa, felcsapott távi-
rásznak. A szükséges elméleti és gyakorlati vizs-
gálatok letétele után egy amerikai táviró-társulat
felvette hivatalnokai sorába. Ezen idő alatt is nő-
sült meg. Rendkívüli szorgalmat tanusított, s még
szabad idejét is a hivatalban, az ottan felállított
gépek körül töltötte el. Hogy minő odaadással sze-
rette a távirászatot, mutatja azon körülmény, hogy
született két gyermeke közül a fiut pontnak, a le-
ányt vonásnak kereszteltette. Ezen tanulás, bu-
várkodása közben egy új táviró gépet talált fel,
melyet nem sokára egy második találmánya is kö-
vetett. A társulat igazgatósága figyelmessé lett
Edison irányában, s nagy talentumot gyanítván
benne, elvonta a gépkészleést s egy gégygyárba
alkalmazta, egyszerűsind szerződést kötve vele
oly formán, hogy a társulat segíti őt pénzzel,
anyaggal és szerszámmal, nemkülönben a netáni
szükséges munkaezerőt is, de Edison köteles leend
minden új találmányának hasznát felerészben a
társulattal megosztani. S a társulat jól számított,
mert Edison egymásután több találmányt tett,
melyet a practicus amerikaiak jól megfizettek, s
a társulat szép nyereséget rakott zsebre. Ezen mó-
don Edison is vagyonosodott, s ma 31 éves korá-
ban 200 ezer frt évi jövedelemmel bír. Dacára ezen
vagyonos állapotnak, most is a társulat által ré-
szére műhelyül átengedett nagyszerű palotában
dolgozik s 100 segédet foglalkoztat, kik közül az
első segédjének, kivel találmányának titkait is
közli, hogy azokat el ne árulja, hetenkint 200 dol-
lár fizetést ad. A phonograf találmányai sorában
a 80-ik helyet foglalja s feltalálása a véletlen műve
volt. Cilinder kalapot viselven, egy alkalommal sé-
tálás közben a kalapot szája előtt tartva, magába
melyedve egyes szavakat mondott, s ujjával a ka-
lap tetején dobogtatott. Ekkor ugy vette észre,
hogy a kalapba mondott szavak visszhangzanak,
s e mellett mintha ujjával érezné a kalapetót fi-
non rezgését. Ismerve már a hang elméletét, ha-
zament, kissé gondolkozott az észlett tüneményen
s összeállított egy egyszerű kis gépecskét, mely
a behelyezett bízalomnak már kezdetben meg-
lehetősen megfelelt. Ezt kissé tökéletesítette s meg-
volt a phonograf.

A phonograf szerkezete már e lapok muft
számában leíratott. Kiegészítésül csak azt teszem

Büszkén mondhatjuk ezt el magunkról.

„A kivilágítás, mely szintén rögtönözve
történt, körülbelül 8 órákor kezdődött s fényes-
en sikerült, főleg a Lipótváros elragadó fény-
ben uszott. Nem volt ház, melyben legalább
egy-két ablak ne lett volna kivilágítva. A fő-
utca pedig tündéri fényt árasztottak. A budai
oldal házaín kített gyertyák mint egymás fölé
helyezett kis csillagok ragyogtak. A Gellért-
hegy lejtőjén fekvő házacskák egy-egy kék
vagy vörös láng bukkant elő, majd ismét el-
tűnt. Az ismétlődő tüzi játékok a corsórol, mely-
nek palatosora szintén ragyogott, igen sokan
nézték. Általában a késő órákban is tömérdek
nép járt-kelt a napvilágosságú utcákon, melyek
közül a Dorottya-, a fürdő-, a váci-utca kü-
lönösen kiváltak. A középületek nem világit-
tattak ki, a szállodák azonban kivétel nélkül, ne-
vezetesen az „Európa,“ hová a folyton meg-
újuló görögütz számtalan nézőt csalt. Az An-
drássy-palota, mely élő virágokkal igen izlete-
sen volt földiszítve, kis mecseket rakott ki az
erkélyre, az ablakokba. A Duna partján elhu-
zó paloták bár nem mindenik világitott ki,
elbűvölő fényárt mutattak, melynek sugarai ott
rengtek a víz fényes tükrén, még inkább emelve
a hatást, szemlélve ezt különösen a budai ma-
gasabb pontokról. A királyi palota ablakait
szintén megvilágítva láttuk Mily büvös, elra-
gadó látvány tárulhatott innét a szemlélő elé!”

Igy tudósítanak bennünket az estéről,
Alább még részletesebb tudósítást is közlünk
a megérkezésről. Mindez fényes tanúsága-
nak, hogy a magyar nemzet nemcsak hódol,
nem köteles tiszteletből hajol meg uralkodója
előtt, hanem szívéből szereti királyát.

még hozzá, hogy ha a tölcser alaku phonografba
belebeszélünk, a hang által előidézett léghullámok
a megfeszített guttapercha finom hártáj mozgásba
hozzák, ez mozgását közli az őt érintő rugóval s
ez végre a végére ezüstölt rubin tücskével a stan-
niol papirosba apró betűket nyom. Ily módon az
egész stanniol papir pontocskákkal láttatik el. —
Ha már most a hengert kezdetleges helyzetébe
visszahúzzuk, s az óramű által előbbi utját másod-
szor engedjük megtenni, a finom rubin tücske a
a már meglévő pontocskákon végig pattog s ezen
pattogás által az előbb belemondott beszéd, hang,
ének vagy zene ismétlődik, még pedig hallhatólag
s tisztán kivehetőleg.

Ha a pontokkal ilyképen ellátott stanniol
papirt eltesszük, s évek múltán ismét a hengerre
felhajtvá, a tü hegyét rajta végig futni engedjük,
az évek előtt belemondottakat épen ugy, miként
belemondattak, ismétli.

Igy például ha Patti vagy Donadió Párisban
vagy Londonban ez előtt egy ilyen phonografba
beleénekel volna, s az akkor megpontozott stan-
niol papirt idehozva, most a phonograf hengerére
felténnök, hallhatnók s élvezhetnők nevezettek ki-
tűnő énekét.

Az, a mit most városokról városokra hordo-
znak, még nem tökéletes, mert nem adja ép oly tisz-
tasággal vissza a beszédet, miként belemondatit,
de hogy az rövid időn tökéletesítettetni foz, abban
semmi kétség; az első nehézségen túl vagyunk, a
tökéletesiés már könnyebb lesz főleg a genialis
Edisonnak.

A jelenleg látott és hallott phonograf tiszta
működésére nagy befolyással van a tiszta száraz
idő s az, hogy a stanniol papiros jó erősen legyen
reafeszítve a hengerre. Ugy ezen reafeszítés, mint
a száraz idő, illetőleg levegő a rugékonyság foko-
zására szolgál, nedves levegőnél a guttapercha
hártya nem eléggé rugékonny, valamint nem kellő
reafeszítésnél a stanniol papir sem.

A mily kétségtelen, hogy a phonograf a ta-
lálmányok sorában egyik legszebb helyet foglalja
el, éppén oly kétségtelen, hogy feltalálóját ez előtt
500 évvel találmányával együtt mint boszorkány-
mestert megégették volna.